

Høringsuttalelse fra Askim kommune vedrørende «Plikt til å stille vilkår om aktivitet ved tildeling av økonomisk stønad - endring i lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen §20»

Bystyret i Askim støtter endring i lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen §20 som gir kommunene plikt til å stille vilkår om aktivitet ved tildeling av økonomisk stønad.

Bystyret har for øvrig følgende kommentarer og innspill.

Å følge opp vilkår som ikke oppfylles, med påfølgende sanksjonering, er både en sosialfaglig og ikke minst en stor ressursmessig utfordring.

Dersom bestemmelsen om aktivitetsplikt skal være et reelt verktøy for å oppnå målsettingen om redusert periode med stønadsbehov, vil det innebære et økt ressursbehov både til kartlegging og individuell oppfølging, samt til å fremskaffe differensierte reelle sysselsettingsmuligheter, kommunale og statlige tiltak, ikke minst økt kontakt med ordinært arbeidsmarked og arbeidsgivere. Det oppleves å være mangel på statlige tiltak og kvalifiserende tiltak for ordinære arbeidssøkere. Mange sosialhjelpsmottakere er i behov av mer individuelt tilrettelagte tiltak enn det er mulighet for. Det vurderes også at det er manglende kapasitet for individuell oppfølging av den enkelte ut mot ordinært arbeid.

Høringsnotatet mangler redegjørelse for om dette medfører endringer vedrørende klageadgang på fastsatte vilkår. Det fremkommer ikke hvorvidt en aktivitetsplikt også innebærer en aktivitetsrett til tilpasset aktivitet, dette bør tydeliggjøres. Videre bør det presiseres om det innebærer klagerett ved manglende tilbud om tiltak.

Beskrivelse av sanksjonsmuligheter er fortsatt uklare og det er et ønske at disse tydeliggjøres. Ut fra det som er beskrevet i notatet skal dette praktiseres som før. Det er utfordrende, da det er gitt få konkrete retningslinjer, og reduksjon/stans kan komme i konflikt med kravet til et forsvarlig stønadsnivå. Askim kommune opplever i flere saker ikke å ha reell sanksjonsmulighet. Det kan medføre at bestemmelsen ikke lar seg gjennomføre i praksis dersom bruker ikke selv ønsker å delta i aktivitet uten tungtveiende grunner. Det er ønskelig at departementet gir konkrete retningslinjer for bruk av sanksjoner i forskrift, slik det åpnes for i nytt forslag til § 20.

Notatet kan forstås som at det er ment at det kan stilles vilkår om ordinær utdanning. I dag praktiseres ikke vilkår om å påbegynne ordinær utdanning, da det anses som helt nødvendig å være motivert dersom det skal kunne gjennomføres. Lov om sosiale tjenester i NAV sier at sosiale ytelser ikke er ment å dekke utdanning, da Statens Lånekasse er den institusjonen som skal ivareta økonomisk sikring under utdanning.

Høyere utdanning eller videregående for voksne/ikke rettselever finansieres kun unntaksvis med sosialhjelp. Vilkår om aktivitetsplikt i form av ordinær utdanning, som også inkluderer lånefinansiering, anses som problematisk og uhensiktsmessig.

Punkt 6 i høringsnotatet, nest siste avsnitt, beskriver kommunens ansvar for å tilrettelegge for egnede tilbud. Askim kommune etterlyser at også statlig del av NAV gis tilsvarende ansvar. NAV er et partnerskap mellom kommune og stat, og dersom aktivitetsplikten skal være reell, må det være tilstrekkelig tiltaksmuligheter som individuelt tilpasses den enkelte. Det er derfor helt nødvendig at en endring som aktivitetsplikt samordnes i NAV som helhet gjennom lovverk.

Videre vil det være nødvendig med økt fokus ut mot arbeidsgivere, for å motivere til å gi flere med sosiale ytelser muligheter for utprøving eller ordinært arbeid i ulike bedrifter. Det er stort behov for praksisplasser i ordinært arbeid der også økt språkkompetanse er målet i tillegg til arbeidspraksis.

Forslaget innebærer en tydeliggjøring av lovens intensjoner, samt både kommunens og stønadsmottakeres plikter for å oppnå selvhjelpenhet. Det kan derfor bli et nyttig verktøy i prosessen med å finne andre løsninger enn sosialhjelp.

Dersom lovendringen skal medføre en reell endring ved at de fleste mottakere av sosialhjelp skal være i aktivitet og bli raskere selvhjulpne, må kommunene tilføres økte ressurser både til kartlegging av behov/oppfølging på NAV, samt til konkrete og varierte aktivitetstiltak og økt jobbtilbud gjennom markedsarbeid.